

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Säädöstulva sotkee kalavedet

Viime viikolla lipsahti julkisuuteen esitysluonnos uudeksi kalastusasetukseksi. Sen perusteella kalastusmääräyksistä on tulossa malliesimerkki turhasta ja turhauttavasta sääntelystä.

Kalastusasetuksella annettaisiin useille kalalajeille ylä- ja alamat sekä erilliset päiväkohtaiset kiintiöt. Haukea tai kuhua saisi viehekalastajan saaliiksi päätyä vuorokaudessa korkeintaan kolme. Pyytämistavat ja välineet saisivat myös omat määräyksensä.

Kalastuksen yksityiskohtainen normittaminen nosti maakuntien kalamiesten tunteet pintaan.

”Pian tarvitaan lakimies mukaan kalareisulle”, Etelä-Karjalan maakuntajohtaja Matti Viialainen totei tuotuneena (MT 14.1.). Hän epäilee, että kalastusmääräykset nousevat vaalemaksi kevään eduskuntavaaleissa.

Kalastus on Suomessa hyvin suosittu harrastus. Siitä olisi myös huomattavasti nykyistä laajemmaksi elinkeinoksi, mikäli kalastuspolitiikka ei piipertelisi joutavan pienissä asioissa.

Kalastuslaki on parhaillaan eduskunnassa, ja myös kohun herättänyttä asetusta sorvataan vauhdilla lain toimeenpanemiseksi. On vaarana, että lopputuloksena saadaan jälleen kerran pitkä lista arkielämälle vieraita pykäläiä.

Vapaa-ajan kalastuksen pikkutarikka sääntely ei tuhansien järvien maassa voi kuulua keskushallinnon säädösnikkareille. Läpi maan ulottuvat määräykset eivät tunnista vesistöjen tai niiden kalakantojen erilaisia tarpeita.

Paras tieto kalakannoista ja niiden hoitokeinoista on hyvin paikallista. Kalastuskunnat tekevät jo nyt hyvää työtä muun muassa kalojen istutuksissa, ja tarvittaessa ne asettavat kalastuslupaa myös perusteltuja rajoituksia.

Kalastusasetusluonnosta luokissa on helppo ymmärtää, miksi suomalaisten mitta on täyttymässä erilaisille kielloille ja rajoituksille. Näyttää, että asetuksen valmistelussa käsite normitalkoot on ymmärretty täydellisen väärin.

On nurinkurista, että samalla kun päättäjät vannovat ryhtyvänsä karsimaan pikkutarikkaa normitusta, hallintokoneisto tuottaa sitä mistään välittämättä ja kiihtyvällä tahdilla.

Koko maahan suunnattuja rajoituksia on vaikea ymmärtää, kun suurimmassa osassa järviämme ongelmiana on pikemminkin alikalastus. Tehokkaalla hoitokalastuksella pystyt-

Kalastukselle suunnitellaan tiukkaa normitusta.

täisiin tukemaan paitsi vesistöjen tilaa, myös kalakantojen kasvua.

Oma lukunsa on elinkeinokalatalous. Sen harjoittajille saati elinkeinon tietoiselle kasvatamiselle päättäjiltä ei ole herunut huomiota.

Suomen murheena on talouden, tuotannon ja työpaikkojen häviäminen. On täysi syy ihmetellä, miksi runsaat sisävesistöt omaavan merenrantavaltion kalan kauppatase on satoja miljoonia euroja miinuksella.

Kyse ei ole kalastajien, kalankasvattajien tai kalastusmatkailuyrittäjien tahdottomuudesta. Rahanarvoista bisnestä jää syntymättä pikkutarikan sääntelyn ja keuhkan lupabyrokratian takia.

Esimerkiksi Ruotsissa asiat näytetään osaavan paremmin. Rannikon kalankasvatusta siirtyy nopeamman lupakäytännön perässä länsinaapurin iloksi. Olisiko naapurilta jotakin oppittavaa?

Hyvä lainsäädäntö on tärkeä perusta yhteiskunnan kehitykselle. Lakien ja asetusten pitää olla perusteltuja ja hyväksyttävissä sekä lisäksi järjestyksellisesti ja oikein. Tämä on edellytys myös lakien kunnioittamiselle.

Suomalaisessa kalastuspolitiikassa korostuvat pilkkimaksut, senttimetrirajat ja virvelimiehen vaihtaminen. Ei tarvitse ihmetellä, miksei Suomi ole varsinainen kalatalouden suurvalta. Kalastuslaissa päättäjillä on vielä mahdollisuus osoittaa kykynsä ja ymmärryksensä. Se mahdollisuus kannattaa käyttää hyödyksi.

Kalastusmääräyksistä on tulossa lista elämälle vieraita pykäläiä.

Työtön lautakunta

Viime vuoden alussa työnsä aloittaneella elintarvikeketjun kauppapalautakunnalla ei ole ollut yhtään tapausta käsiteltävänä.

Vaikka kiistatapauksia ei olekaan tullut lautakuntaan asti, ei se merkitse kuitenkaan, etteikö kaupan, teollisuuden ja maataloustuottajien perustama lautakunta tarvittaisi. MTK:n lakimies Marica Twerin ja Elintarvike-teollisuusliiton johtaja Heli Tammi vuori ovat sitä mieltä, etteivät elintarvikeketjun ongelmat ole loppuneet. (MT 16.1.)

Päivittäistavarakauppa ry:n lakimies Janne Koivisto puolestaan haluaa uskoa, että elintarvikeketjussa toimintatavat ovat suhteellisen hyvät.

Alan itsesääntelyelimenä toimivan lautakunnan toiminnan perustana ovat EU:ssa käyttöön otetut hyvän kauppatavan periaatteet. Tavoitteena on muun muassa sopimusvapauden kunnioittaminen, kilpailukyvyn turvaaminen, luottamus ja jatkuvuus.

Kansallisen lautakunnan tehtävänä on tulkitta hyvän kauppatavan periaatteita, jos useampi osapuoli on sitä mieltä, että joku toimii periaatteita vastaan.

Synä siihen, ettei lautakunnalla ole tullut yhtään valitusta, saattaa olla, että se ei käsittele yksittäistapauksia. Twerinin mielestä EU:sta tulevat säännöt ovat lisäksi hankalia.

Turun Osuuskunnan kanssa kiistelleen leipomoyrittäjän Satu Anttilan mielestä moni yrittäjä ei myöskään uskalla valittaa, koska on riippuvainen yhdestä isosta asiakkaasta.

On hieman outoa, ettei lautakunnalla ole ollut yhtään kiistaa käsiteltävänä, vaikka myös päättäjät tunnustavat olemassa olevat ongelmat. Esimerkiksi maatalouskomissaari Phil Hoganin mielestä elintarvikeketjun muilla osilla kuin viljelijöillä on liikaa valtaa.

Vaikka lautakunnalla ei ole ollut varsinaisia kiistoja ratkaistavana, sillä on tärkeä ennaltaehkäisevä vaikutus. Toiminnassa on kuitenkin paljon kehitettävää.

VIERASYLIÖ

Uusi metsästrategia tukee investointeja Suomen hyvinvointiin

Kasvaneet metsävarat mahdollistavat puun käytön lisäyksen.

Kansallinen metsäneuvosto hyväksyi juuri joulun alla uuden metsästrategia 2025:n. Metsästrategia korvaa aikaisemmat kansalliset metsäohjelmat, ja se on koostettu alan toimijoiden kanssa tiiviissä yhteistyössä vuoden 2014 aikana eduskunnan keväällä hyväksymän metsäpoliittisen selonteon linjauksen mukaan.

Metsästrategia on metsäalan yhteinen tahtotila metsäbiotalouden kehittämiseksi ja sen tavoitteena on hyödyntää metsiämme monipuolisesti ja lisätä niistä saatavaa hyvinvointia.

Metsästrategia menee edelleen valtioneuvoston hyväksyttäväksi. Toivottavasti se hyväksytään siellä jo tammikuun aikana.

Metsästrategia tehtiin tarkoituksella erityyppiseksi kuin aiemmat kansalliset metsäohjelmat. Siitä pyrittiin tekemään tiiviimpi ja fokusoidumpi – strategisempi. Se sisältää myös vähemmän kehittämishankkeita kuin aiemmat metsäohjelmat, joten ne on jouduttu priorisoimaan paremmin.

Kolme päämäärää
Metsästrategia sisältää kolme keskeistä strategista päämäärää. Metsäalan kilpailukyvyyn kasvattaminen luomalla aikaisempaa parempi toimintaympäristö alan toimijoille on ehkä

tärkein päämäärä. Poliittisilla päätöksillä ja alaa kehittävällä lainsäädännöllä on tuettava alan monipuolista kehittymistä osana biotalouden kasvua.

Toiseksi koko alan, yritysten ja hallinnon on pystyttävä uudistumaan edelleen ja toimittava markkina- ja asiakaslähtöisesti. Metsäosaamista ja osaajia on oltava tarjolla. Vain sillä tavoin mahdollistetaan lisääntyvä hyvinvoinnin kasvu.

Lisäksi metsien ja metsäluonnon aktiivisesta, monipuolisesta hyödyntämisestä sekä metsäluonnon monimuotoisuudesta on huolehdittava. Metsävarallisuutemme on monipuolinen resurssi, jota on hyödynnettävä.

Strategiassa asetetut tavoitteet ovat haasteellisia. Hyvinvoinnin kasvua haetaan koko metsäalan arvonlisäyksen merkittäväällä kasvulla, alan yritysten liikevaihdon kasvulla ja muun muassa puuenergian käytön lisäämisellä.

Perinteisen metsäteollisuuden ohella puuta käytetään raa-

ka-aineena entistä enemmän myös kemianteollisuudessa ja energiantuotannossa. Julkisen sektorin tulee luoda entistä paremmat edellytykset yritysten liiketoiminnan monipuoliselle kasvulle ja investoinneille.

Raaka-aine saatava aktiivisesti liikkeelle
Metsien hakkuita pyritään lisäämään kestävästi noin 15 miljoonaa kuutiometriä vuodessa teollisuuden käyttöön ja metsähakkeen energiakäyttöä 15 miljoonaa kuutiometriin vuodessa.

Metsävaramme antavat erinomaiset mahdollisuudet kasvattaa puun kestävä käyttöä, ja metsiemme vuotuinen kasvu on edelleen nousemassa. Hyödyntämällä uusiutuvaa puuraaka-ainettamme vähennämme riippuvuuttamme fossiilisista raaka-aineista ja luomme työpaikkoja kotimaahan ja samalla parannamme kauppatasetta.

Huolehtimalla puumarkkinoiden tasapainoisesta toiminnasta varmistetaan biojalostamoiden, sahojen ja energialaisten raaka-aineen saanti taapuoilisesti. Raaka-ainetta riittää, meidän on saatava se aktiivisesti liikkeelle.

Tärkeänä tavoitteena on myös alan investointien kasvattaminen. On huomattava, että jo tällä hetkellä metsäalan in-

vestoinnit ovat miljardiluokkaa.

Perinteinen metsäteollisuus on investoinnit vuosittain kotimaahan keskimäärin noin 600 miljoonaa euroa. Lähivuosina metsäteollisuuden investoinnit tulevat olemaan merkittävästi suuremmat, jos suunnitteilla olevat hankkeet toteutuvat.

Niiden ohella metsäkonekalustoon investoidaan vuosittain 100–150 miljoonaa euroa ja metsänomistajat investoivat metsien hoitoon noin 300 miljoonaa euroa.

Lisäksi energiateollisuus on tehnyt merkittäviä investointeja puuenergiaa käyttäviin laitoihin; 2000-luvulla niihin on investoitu yhteensä yli kaksi miljardia euroa.

Voidaan siis todeta, että metsäala investoi Suomeen joka vuosi yli miljardi euroa! Se on kansantaloutemme mittakaavassa todella huikkea määrä.

Metsä-ala on talouden veturi

Uuden metsästrategian toteuttaminen käynnistetään 11 hankkeella, joiden tehtävänä on käynnistää konkreettisia toimenpiteitä sovitujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskeiset niistä tukevat aktiivista metsien käyttöä ja hoitoa sekä metsätilojen kasvua ja sukupolven-

vaihdoksia, jotta puuta saadaan aikaisempaa enemmän markkinoille uusien investointien tukemiseksi.

Tavoitteena on myös käynnistää muun muassa seuraavan sukupolven metsätietojärjestelmän kehittäminen ja koko alan kehitystä tukeva tutkimusstrategia. On myös selvää, että alan koulutusta tulee voimakkaasti kehittää tukemaan uudistuvaa alaa.

Keskeistä on huolehtia työelämän ja yritysten tarpeista ennakoivasti. Lisäksi metsäluonnon monimuotoisuudesta on huolehdittava pysäyttämällä metsäluonnon tilan heikentymisen. Unohdetaan ei myöskään saa metsien käyttöön ja hoidon arvostusta. Korkea metsien käytön arvostus on koko strategian toteutumisen perusedellytys.

Metsäala siis uudistuu vauhdilla, se investoi vuosittain miljardiluokkaa kasvuun ja uusiin tuotteisiin ja pelkää perinteinen metsäsektori luo yli kuuden miljardin euron arvonlisäyksen tälläkin hetkellä. Alan yhteisenä tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen kestävästi metsistämme.

Metsäala toimii taas kansantaloutemme veturina.

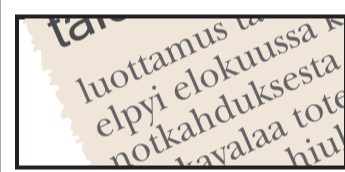
JUHA OJALA

Kirjoittaja on maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston ylitjohtaja.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

Siirtohinnot suosivat aurinkoa

Karjalainen ennustaa myyntipiikkiä aurinkopaneelille siinä vaiheessa, kun sähköjohdot kaivetaan maahan ja siirtohinnoitella nousee.

”Hinta on kuitenkin kova, kun siirtohinnot saattavat joissakin yhtiöissä nousta jopa 50 prosenttia.

Silloin moni vähän sähköä käyttävä mökkiläinen voi aikaisempaa vakavammin mieltä vaihtoehtoisista tapaa sähköhankintaan. Teknisesti jo hyvinkin kehittyneille aurinkopaneelille rajut siirtohinnot nousevat tulevat tietämään iloista myyntipiikkiä.”

GMO:sta tarvitaan lisää tietoa

Kaleva pitää todennäköisenä, että muuntogeenisten kasvien viljely yleisty. Lehti korostaa, että kuluttajat tarvitsevat nykyistä enemmän luotettavaa tietoa geenimuuntelusta ennen kuin sen käyttöä voidaan laajentaa.

”Vaikka GMO-menetelmää on kokeiltu ja tutkittu kauan, sen kaikkia vaikutuksia ei vielä tunneta. Tarvitaan paljon pitkäaikaisempaa seuranta ennen kuin voidaan olla varmoja seurauksista.

GMO nostattaa kansalaisissa kaikkialla vastarintaa muun muassa siksi, että sen pelätään heikentävän elintarviketurvallisuutta ja lisäävän vahingollisten öökoiden ja rikkakasvien määrää sekä aiheuttavan ei-toivottuja muutoksia ympäristössä laajemmin. Myös tässä suhteessa tutkimustietoa tarvitaan lisää.

Todennäköistä on, että GMO-menetelmän käyttö laajenee.

Jos näin tapahtuu, se saattaa mullistaa melko tavalla maailman elintarvikemarkkinoita. GMO-kasvit ovat runsaan saatavuutensa ansiosta ajan mittaan niin paljon halvempia kuin perinteisen menetelmän viljelty kasvit, että perinteiseltä viljelyltä putoaa monin paikoin pohja.”

KOLUMNI: HEIKKI VUORELA

Suomen nobelistit

Artturi Ilmari Virtanen on Suomen ainoa tieteen nobelisti, kuten hänen ja Valion yhteisen juhluvuoden avajaisissa keskiviikkona todettiin. Syksyllä tulee 70 vuotta kemian Nobelistia 1945.

Muut Suomen nobelistit ovat Frans Emil Silanpää kirjallisuudessa 1939 ja rauhan Nobelin 2008 saanut Martti Ahtisaari.

Niin on, mutta varauksia ei huhtensalkojaisiin nobelistien määräästä. Jos syntyperä riittää, toinenkin alun perin suomalainen on saanut tieteen Nobelin. Ja jos yhteisöille myönnetty rauhankunnat otetaan mukaan, joku voi väittää suomalaisia nobelisteja olevan jopa yli 20 000.

Se ei muuta sitä, että A.I. Virtanen on ainoa Suomen kansalaisena tieteen Nobelin saanut.

Maaseutu voi olla ylpeä Suomen tieteen Nobelistia. Virtanen sai sen maataloutteen ja ruokateollisuuteen liittyvistä keksinnöistä, nimikirjaintensa mukaan nimetyistä aiv-rehusta ja aivoisuusolasta.

1920-luvun puolivälissä kehitetty voisuola esti voin maun pilaantumisen, kun sitä vietin Englantiin huutokaupattavaksi. Suolan resep-

Varauksia hiuksenhalkojaisiin nobelistien määrästä.

heikki.vuorela@maaseuduntulevaisuus.fi

ti oli sotiin asti varjeltu ja kadehdittu salaisuus. Se oli aikansa valiovoita, kuten voinvientiyritykselle Valio-nimen 1905 antaneen perustajat olivat ajatelleekin.

Aiv-rehu puolestaan antoi mahdollisuuden lisätä maidontuotantoa ja siten voin vientiä. Kun aiemmin talvet olivat lähinnä lehmien hengissä pitämistä, aiv-rehulla ne saatiin pysymään terveisinä ja herumaan maitoa.

Aikanaan siitä tuli sitten ongelmakin, kun maailmalla voin hinta aleni eikä vienti enää ollut kannattavaa. Mutta ennen sotia voi oli eräänlainen Suomen Nokia, parhaimmillaan kymmenen prosenttia viennistä.

Ylpeä Nobelisti voi olla myös Valio, osuusmeijerien yhtiö. Sen laboratoriosa A.I. Virtanen teki elämäntyönsä. Laboratoriota hän johti lähes 50 vuotta 1921–1970.

Laboratorion perustamisesta Valio päätettiin 1916. Perusteluna oli, että vain tieteen avulla voidaan pärjätä kilpailussa. Perustajat ymmärsivät myös, ettei tuloksia tule välttämättä heti.

Perinne on jatkunut. Valio on uudemmalla ajalla kehittänyt muun muassa laktoosittomia

tuotteita, vauvanruokia ja hyviä bakteereja sisältäviä funktionaalisia elintarvikkeita.

Se toinen suomalaissyntyinen tieteen nobelisti on Ragnar Granit. Hän sai lääketieteen palkinnon 1967 silmän toimintaa koskevista tutkimuksista. Palkinnon jakoivat yhdysvaltalaiset Haldan Hartlin ja George Wald.

Granit syntyi Riihimäellä vuonna 1900. Hän oli Helsingin yliopiston fysiologian professori vuodesta 1937. Hän sai lukuisia tarjouksia ulkomailta. Väliurhan aikana hän siirtyi Ruotsiin ja sai Ruotsin kansalaisuuden 1941.

Granit aloitti Nobel-palkinnon tuoneet tutkimukset Suomessa. Itse hän arvioi, että jos palkinto pitää lukea jollekin maalle, se kuuluu puolisiksi Suomelle ja Ruotsille.

Rauhan Nobelin on suomalaisista nimi mainiten saanut Martti Ahtisaari. Palkinto on kuitenkin jaettu muutama kerran yhteisöille, ja parissa niistä on ollut mukana suomalaisakin. 1988 rauhanpalkinnon saivat YK:n rauhanurvaajat. Suomalaisia YK:n rauhanurvaajina oli tuolloin ollut noin 20 000. Rauhanurvaajien palkinnon vastaanotti-

vat YK:n pääsihteeri ja kolme rauhanurvaajaa. Yksi heistä oli suomalainen kapteeni Timo Kattelmäki.

Rauhan Nobelin on saanut myös hallitusten välisen ilmasto-paneeli IPCC, jaettuna Al Goren kanssa 2007. IPCC:ssä on tutkijoita ympäri maailman.

Palkinnon vastaanottajaksi arvottiin paneelin puheenjohtajan lisäksi 25 muuta paneelin jäsentä. Yksi heistä oli suomalainen tutkija Riitta Pipatti.

Virtanen tavoitteli rauhaa omalla tavallaan. Hän kehitteli ennen sotia polttopullon eli Molotovin cocktailin sytytysmekanismia.

Polttopullo sinänsä oli vanha keksintö. Perusmuodossa sen ympärillä oleva rähti sytyttää ennen heittämistä, ja sisällä oleva polttoaine syttyy pullon särkyessä. Suomen armeijassa Eero Kuittinen keksi käyttää sytyttämiseen pullon kiinnitettyjä jättitilitukkuja.

Virtasen kehittämässä sytytysmekanismissa pullon sisällä oli ampulli, joka särkyi samalla kuin heittopullonkin. Kun ampullin aine ja pullon sisältämä polttoaine joutuivat kosketukseen, polttoaine syttyi räjähdysmäisesti.